AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2008. július 1-je *

A T-276/04. sz. ügyben,

a **Compagnie maritime belge SA** (székhelye: Antwerpen [Belgium], képviseli: D. Waelbroeck ügyvéd)

felperesnek

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik kezdetben: É. Gippini Fournier, P. Hellström és F. Amato, később: É. Gippini Fournier, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

az EK 82. cikk alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/D/32.448 és 32.450 ügyek) 2004. április 30-án hozott, a Cewal konferencia által elkövetett állítólagos kollektív erőfölénnyel való visszaélések miatt a felperest bírság megfizetésére kötelező 2005/480/EK bizottsági határozat (összefoglaló: HL 2005. L 171., 28. o.) megsemmisítése iránti kérelem, és másodlagosan e bírság csökkentése tárgyában,

* Az eljárás nyelve: francia.

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK
ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA (negyedik tanács),

tagjai: Czúcz O. elnök, J. D. Cooke (előadó) és I. Labucka bírák,

hivatalvezető: K. Pocheć tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2007. november 20-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita előzményei

1 A Bizottság az EGK-Szerződés 85. cikkének (IV/32.448 és IV/32.450: Cewal, Cowac és Ukwal) és 86. cikkének (IV/32.448 és IV/32.450: Cewal) alkalmazására vonatkozó eljárás keretében, 1992. december 23-i 93/82/EGK határozatával (HL 1993. L 34., 20. o.) bírságot szabott ki az Associated Central West Africa Lines (a továbbiakban: Cewal) vonalhajózási konferencia egyes tagvállalkozásaira kollektív erőfölénnyel való visszaélés miatt. A felperesre, a Compagnie maritime belge SA-ra ezen a jogcímen 9,6 millió ECU összegű bírságot róttak ki.

2 A 93/82/EGK határozat rendelkező része így szól:

„1. cikk

[…]

2. cikk

A fő független versenytárs szóban forgó forgalomból történő kiszorításának céljából a Cewal vonalhajózási konferencia tagvállalatai a következő módon éltek vissza kollektív erőfölényükkel:

– az Ogefremmel kötött együttműködési megállapodás végrehajtásában való részvétellel, valamint az együttműködési megállapodás szigorú betartásának különböző módokon történt ismételt követelésével,

– a fuvardíj módosításával a hatályos díjtételtől való eltérés útján abból a célból, hogy a fő független versenytársakéval azonos vagy az azokénál alacsonyabb fuvardíjat ajánlhasson az ugyanazon napon vagy a szomszédos napokon kifutó hajóknak (a »fighting shipsnek« vagy hadihajóknak nevezett gyakorlat)

és

– 100%-os lojalitási egyezségek létrehozásával (beleértve a fedélzeten adómentesen értékesített árukat), amely túlment a 4056/86/EGK rendelet 5. cikk (2) bekezdésének rendelkezésein, a nem lojális feladók »feketelistájának« a jelen határozatban leírt különleges használatával.

3. cikk

[…]

A Cewal vonalhajózási konferencia tagvállalkozásai szintén kötelesek abbahagyni a 2. cikkben megállapított jogsértéseket.

4. cikk

[…]

5. cikk

A Cewal vonalhajózási konferencia tagvállalatai számára javasolt a lojalitási megállapodások feltételeinek a 4056/86/EGK rendelet 5. cikkének (2) bekezdésével történő összhangba hozatala.

6. cikk

A 2. cikkben megállapított jogsértések miatt a Cewal vonalhajózási konferencia tagvállalatait bírság sújtja, kivéve a következő hajózási társaságokat: Compagnie maritime zaïroise (CMZ), Angonave, Portline és Scandinavian West Africa Lines (Swal).

E bírságok a következők:

– Compagnie maritime belge: 9,6 millió (kilencmillió-hatszázezer) ECU,

– Dafra Line: 200 000 (kétszázezer) ECU,

– Nedlloyd Lijnen BV: 100 000 (százezer) ECU,

– Deutsche Afrika Linien-Woermann Linie: 200 000 (kétszázezer) ECU.

7. cikk

A 6. cikkben kiszabott bírságokat a jelen határozat közlésétől számított három hónapon belül kell megfizetni […]

[…]

8. cikk

Ennek a határozatnak a Cewal, Cowac és Ukwal vonalhajózási konferenciák és tagvállalataik a címzettjei, amelyeknek listája az I. mellékletben található.”

3 A felperes a Compagnie maritime belge (CMB) csoport holdingtársasága, amely csoport többek között a védelmi iparban, és a tengeri forgalmi ügyletek irányításában és kiaknázásában folytat tevékenységet. A 93/82/EGK határozatban foglalt tényállás megvalósulásának időszakában a CMB a Cewal tagja volt, amely olyan tengeri társaságokat foglalt magában, amelyek rendszeres vonalszolgáltatást nyújtottak egyrészt Zaire (a későbbi Kongói Köztársaság) és Angola, másrészt az Északi-tenger (az Egyesült Királyságot kivéve) kikötői között. A Cewal titkársága Antwerpenben (Belgium) volt.

4 A felperes, csakúgy mint a Dafra-Lines A/S keresetet nyújtott be az Elsőfokú Bírósághoz a 93/82/EGK határozat megsemmisítése iránt. Ami a jogsértések megállapítását illeti, e kereseteket elutasították (a T-24/93–T-28/93. és T-28/93. sz., Compagnie maritime belge transports és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1996. október 8-án hozott ítélet [EBHT 1996., II-1201. o.], a továbbiakban: az Elsőfokú Bíróság CMB-ügyben hozott ítélete). Az Elsőfokú Bíróság mindazonáltal lecsökkentette a kiszabott bírságok összegét. A felperes esetében a bírságot 9,6-ról 8,64 millió ECU-re csökkent.

5 A felperes és a Dafra-Lines fellebbezést nyújtott be az Elsőfokú Bíróság ítélete ellen. A Bíróság a C-395/96. P. és C-396/96. P. sz., Compagnie maritime belge transports és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2000. március 16-án hozott ítéletében (EBHT 2000., I-1365. o., a továbbiakban: a Bíróság CMB-ügyben hozott ítélete)

elutasította a fellebbezés összes olyan jogalapját, amely a jogsértések 93/82/EGK határozatban történt megállapítására vonatkozott. A Bíróság ugyanakkor ítélete 142–147. pontjában úgy határozott, hogy az Elsőfokú Bíróság tévesen alkalmazta a jogot, amikor a Cewal különböző tagjaira a szabálysértésben való részvételük mértékével arányosan szabta ki a bírságokat, jóllehet a kifogásközlés közvetlen címzettje, és következésképpen a bírság lehetséges címzettje is csak a Cewal volt (a Cewal tagjai csak a kifogásközlés másolatait kapták meg véleményezésre). Így a Bíróság, a jogvitát jogerősen eldöntve, megsemmisítette a 93/82/EGK határozat Cewal tagjaira bírságot kiszabó 6. és 7. pontját.

6 A Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletét követően a Bizottság visszatérítette a felperesnek a befizetett bírság összegét.

7 2003. április 15-én a Bizottság újabb kifogásközlést (a továbbiakban: KK 2003) címzett a felperesnek, arról tájékoztatva, hogy újabb bírságot kiszabó határozatot szándékszik elfogadni az EK 82. cikk 93/82/EGK határozat 2. cikke szerinti megsértése miatt, mivel a Bizottság jogsértésekre és az abban részt vevő vállalkozásokra vonatkozó értékelését nem semmisítették meg a határozat ellen benyújtott keresetek keretében.

8 A Bizottság az EK 82. cikk alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/D2/32448 és 32450 – Compagnie Maritime Belge ügyek) 2004. április 30-án hozott 2005/480/EK határozatában (összefoglaló: HL 2005. L 171., 28. o., a továbbiakban: vitatott határozat) 3,4 millió euró bírságot szabott ki az EK 82. cikk 93/82/EGK határozatban megállapított megsértése miatt, nevezetesen a (20)–(27) preambulumbekezdésben a l'Office zaïrois de gestion du fret maritime-mel (a továbbiakban: Ogefrem) kötött megállapodás, a (28) és (29) preambulumbekezdésben a feketelisták és a lojalitási egyezségek, a (32) preambulumbekezdésben a hadihajók, valamint a 93/82/EGK határozat rendelkező részének 2–5. cikke tekintetében.

Az eljárás és a felek kérelmei

9 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2004. július 8-án benyújtott keresetlevelével a felperes előterjesztette a jelen keresetet.

10 Az előadó bíró jelentése alapján az Elsőfokú Bíróság (negyedik tanács) úgy döntött, hogy megnyitja a szóbeli szakaszt. Az Elsőfokú Bíróság pervezető intézkedések keretében írásbeli kérdéseket intézett a felekhez. A felek a kérdésekre az előírt határidőn belül válaszoltak.

11 A 2007. november 20-i tárgyaláson az Elsőfokú Bíróság meghallgatta a felek szóbeli előadásait és a kérdésekre adott válaszait.

12 A felperes keresetében azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– semmisítse meg a vitatott határozatot;

– másodlagosan csökkentse a bírság összegét;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

13 A Bizottság azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

– utasítsa el a keresetet;

– a felperest kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

14 Keresetének alátámasztására a felperes nyolc jogalapra hivatkozik. Az első négy jogalap elsődlegesen a vitatott határozat megsemmisítését célozza, és a következőkön alapszik: először az ésszerű határidőn belüli eljárás elvének és az elévülés szabályainak a megsértésén, másodszor a védelemhez való jog megsértésén, harmadszor azon, hogy a Bíróság a CMB-ügyben hozott ítéletében a visszaéléseket nem „visszavonhatatlan módon" állapította meg, valamint negyedszer a vitatott határozat „indokolásának elégtelen voltára és indokának hiányára". Az Elsőfokú Bíróság egymást követően vizsgálja az első, a harmadik, a második és negyedik jogalapot.

15 A négy másik jogalap másodlagosan a bírság összegének a lecsökkentésére irányul, és a bírság hátrányosan megkülönböztető (ötödik jogalap) és aránytalan (hatodik jogalap) jellegén, valamint azon alapszik, hogy a bírság a Bizottság szokásos gyakorlatának megsértésével lett kiszabva (hetedik jogalap), és végül, hogy hatáskörrel való visszaélést valósít meg (nyolcadik jogalap).

A vitatott határozat megsemmisítésére irányuló kérelmekről

Az ésszerű határidőn belüli eljárás elvére és az elévülés szabályaira alapított, első jogalapról

– A felek érvei

16 A felperes ezt a jogalapot két részben fejti ki. Egyrészt azt állítja, hogy a Bizottság a vitatott határozatot minden ésszerű határidőn túl fogadta el. Másrészt azzal érvel, hogy a Bizottság megszegte az eljárások időtartamának korlátozásáról, valamint az Európai Gazdasági Közösség szállításra és versenyre vonatkozó szabályai alapján kezdeményezett szankciók végrehajtásáról szóló [helyesen: az Európai Gazdasági Közösség szállításra és versenyre vonatkozó szabályai alapján folytatott eljárásokra és az azokban kiszabott szankciók végrehajtására vonatkozó elévülési időkről szóló], 1974. november 26-i 2988/74/EGK tanácsi rendelet (HL 1974. L 319., 1. o., magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 1. kötet, 61. oldal) rendelkezéseit.

17 Az első részben a felperes azt állítja, hogy a vitatott határozatot későn fogadták el, nevezetesen több mint négy évvel a Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletét követően. A Bíróság e teljesen tisztázatlan késedelme nem igazolható, figyelemmel az Emberi Jogok Európai Egyezménye (EJEE) 6. cikkének (1) bekezdésére, az Európai Unió 2000. december 7-én Nizzában ünnepélyesen kihirdetett Alapjogi Chartájának (HL 2000. C 364., 1. o.) 47. cikkére és a közösségi ítélkezési gyakorlatra és az Emberi Jogok Európai Bírósága ítélkezési gyakorlatára, tekintettel a bírság magas összegére, a vitatott határozat összetettségének hiányára (a Bizottság nem vizsgálta a 93/82/EGK határozatban szereplő jogsértéseket) és arra a tényre, hogy a késedelem nem a felperesnek tudható be. Azonkívül mind a jogbiztonság, mind a bizalomvédelem elve kizárná, hogy a Bizottság határozatlan ideig késlekedhessen jogkörei gyakorlásával. Ilyen feltételek között nem elegendő a bírság összegének Bizottság általi csökkentése az eljárás időtartamának a figyelembevétele érdekében. Ráadásul a Bizottság megsér-

tette a felperes védelemhez való jogát, mivel sem a Cewal, sem a felperes nem tevékenykedik már az érintett ágazatban, és így nem áll módjukban hatékonyan védekezni bizonyos dokumentumok fellelésének vagy a régi alkalmazottak meghallgatásának nehézsége miatt.

18 Ami a második részt illeti, a felperes előadja, hogy a vitatott határozatot a 2988/74/EGK rendelet megsértésével fogadták el. Ugyanis a rendelet által előírt, a jogsértések befejezésétől számított ötéves elévülési idő csak a rendeletben szigorúan felsorolt feltételek mellett függeszthető fel vagy szakítható meg. Ráadásul az elévülés megszakítása, amely az ötéves elévülés elve alóli kivételt képez, megszorító módon értelmezendő (az Elsőfokú Bíróság T-213/00. sz., CMA CGM és társai kontra Bizottság ügyben 2003. március 19-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-913. o.] 484. pontja, és a Bíróság C-278/02. sz. Handlbauer-ügyben 2004. június 24-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-6171. o.] 40. pontja).

19 Mivel az 1990. május 28-i kifogásközlést (a továbbiakban: KK 1990) – amelyet követően fogadták el a 93/82/EGK határozatot –, a Cewalnak címezték, és nem a felperesnek, amely abból csak véleményezésre kapott egy másolatot, a Cewal tagjaként (és nem a bírságot kiszabó határozat lehetséges címzettjeként), a KK 1990 nem szakította meg az elévülést a felperes vonatkozásában, amely nem a 2988/74/EGK rendelet 2. cikkének (1) bekezdése szerinti „szabálysértésben résztvevőként azonosított” vállalkozás volt. A KK 1990-et követő aktusokra értelemszerűen ugyanez vonatkozik, mivel a tájékoztatáskéréseket a felperesnek, és nem a Cewalnak küldték meg. Ugyanígy a 93/82/EGK határozat, jóllehet a felperesnek címezték, és a bírságot kiszabó részét megsemmisítették, nem hozható fel a felperessel szemben az elévülés szempontjából, mivel a bírság az egyetlen érdemleges kérdés az elévülés vonatkozásában.

20 Mindenesetre a felperes szerint a 2988/74/EGK rendeletet a közösségi jog másodlagos jogot megelőző alapvető elvei fényében kell olvasni, mint amilyen a jogbiztonság, a védelemhez való jog vagy az ésszerű határidő elve (a Bíróság C-185/95. P. sz., Baustahlgewebe kontra Bizottság ügyben 1998. december 17-én hozott ítéletének [EBHT 1998., I-8417. o.] 29. pontja), amelyekkel a Bizottság hosszú, az eljárás újraindítását megelőzően tapasztalt tétlensége összeegyeztethetetlen. E tekintetben a fent hivatkozott CMA CGM és társai kontra Bizottság ítélet nem hozható fel. A tárgyalás során a felperes előadta továbbá, hogy ezen ítéletben alkalmazott megoldás nem vonatkoztatható a jelen esetre, mivel a vitatott határozatot a Bíróság ítélete után fogadták el, és hogy a kettő között eltelt időben a Bizottság nem folytatott semmilyen vizsgálatot, hiszen a vitatott határozatban mindössze a 93/89/EGK határozatban jogerősen megállapított visszaélésekre hivatkozott.

21 A Bizottság úgy véli, hogy az első jogalap nem megalapozott. Lényegében azzal érvel, hogy a vitatott határozatot a 2988/74/EGK rendelet elévülési szabályainak tiszteletben tartásával fogadták el. Az ellenkérelemben és az Elsőfokú Bíróság írásbeli kérdéseire adott válaszában a Bizottság a fent hivatkozott CMA CGM és társai kontra Bizottság ítéletet (321–324. pont) hozta fel, és előadta, hogy a 2988/74/EGK rendelet szerinti elévülés hiányában az ésszerű határidőn belüli eljárás elvének minden alkalmazását el kell utasítani. Feltételezve, hogy ez utóbbi elv mégis alkalmazandó, és feltételezve ezentúl, hogy az ésszerű határidő sérült, a Bizottság kifejti, hogy egy ilyen helyzet sem indokolná a vitatott határozat megsemmisítését, mivel a felperes nem bizonyítja a védelemhez való jogának a sérelmét. A Bizottság által kiszabott bírság összegének a csökkentése nem vonja kétségbe e szóban forgó szempontot.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

22 Bevezetésként meg kell állapítani, hogy a vitatott határozat, amely kizárólag egyrészt a felperesre – a 93/82/EGK határozatban megállapítottakkal teljesen megegyező jogsértések alapján – történő újabb, a Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletével megsemmisített eredeti bírsághoz képest alacsonyabb összegű bírság kiszabását,

valamint másrészről a nevezett ítéletben szankcionált formai hibák kiküszöbölését (a vitatott határozat (1), (17), (41), (61) és (108) preambulumbekezdése) célozza, kizárólag az [EK 81.] és [EK 82.] cikkének a tengeri szállításra történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1986. december 22-i 4056/86/EGK tanácsi rendelet (HL 1986. L 378., 4. o., magyar nyelvű különkiadás 7. fejezet, 1. kötet, 241. o.) 19. cikkének (2) bekezdése értelmében bírságot kiszabó határozatként, és nem mint ugyanezen rendelet 11. cikkének (2) bekezdése értelmében jogsértést megállapító határozatként értelmezendő. A Bizottság ugyanis a visszaéléseket jogerősen állapította meg a 93/82/EGK határozat meg nem semmisített részeiben (lásd a fenti 8. pontot, illetve az alábbi 55–60. pontot).

23 A 2988/74/EGK rendelet rendelkezéseiből kitűnik, hogy amennyiben a Bizottság bírságot szab ki, a vitatott határozatot a vonatkozó elévülési szabályok tiszteletben tartásával kell elfogadni, különben az jogsértő lesz. Az első jogalap vizsgálatát így a második részével, és annak meghatározásával érdemes kezdeni, hogy a rendelet szerint bekövetkezett-e az elévülés a vitatott határozat elfogadásának idején, vagyis 2004. április 30-án.

24 A 2988/74/EGK rendelet 1. cikke (1) bekezdésének b) pontja ötéves elévülési határidőt ír elő a szóban forgó jogsértéseket sújtó bírságokról vagy szankciókról szóló határozathozatalra. A folyamatos jogsértések esetében, mint a jelenlegiben is, e határidő a jogsértések megszűnésétől kezdődik (az 1. cikk (2) bekezdése).

25 A 2988/74/EGK rendelet 2. cikke értelmében az eljárások elévülési időszakát minden olyan intézkedés megszakítja, amelyet a Bizottság foganatosít a jogsértéssel kapcsolatos előzetes vizsgálat vagy eljárás céljából. Ilyen intézkedés lehet többek között tájékoztatásra irányuló írásos kérés elküldése (a 2. cikk (1) bekezdésének a) pontja) vagy kifogásközlés (a 2. cikk (1) bekezdésének d) pontja), a megszakadás pedig minden olyan vállalkozásra és vállalkozások társulására vonatkozik, amelyek a jogsértésben részt vettek (a 2. cikk (2) bekezdése).

26 A 2988/74/EGK rendelet 2. cikkének (3) bekezdése értelmében minden megszakítással újrakezdődik az ötéves elévülési időszak, amely legfeljebb az elévülési időszak kétszeresének megfelelő időszakig, vagyis a jelen jogsértések esetében 10 évig tart.

27 Ezenkívül az elévülési időszak meghosszabbodik az elévülés 2988/74/EGK rendelet 3. cikke szerinti felfüggesztésével, vagyis ameddig a Bizottság határozata alapján az Európai Közösségek Bíróságán eljárás van folyamatban (a Bíróság C-238/99. P., C-244/99. P., C-245/99. P., C-247/99. P., C-250/99. P–C-252/99. P. és C-254/99. P. sz., Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 2002. október 15-én hozott ítéletének [EBHT 2002., I-8375. o.] [a továbbiakban: a Bíróság PVC II-ügyben hozott ítélete] 144–147. pontja; az Elsőfokú Bíróság T-305/94–T-307/94., T-313/94–T-316/94., T-318/94., T-325/94., T-328/94., T-329/94. és T-335/94. sz., Limburgse Vinyl Maatschappij és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1999. április 20-án hozott ítéletének [EBHT 1999., II-931. o.] [a továbbiakban: az Elsőfokú Bíróság PVC II-ügyben hozott ítélete] 1098. és 1101. pontja).

28 Meg kell tehát vizsgálni egyrészt, hogy az ötéves elévülési időt tiszteletben tartották-e, valamint másrészt, hogy az elévülés megszakadt-e, és amennyiben igen, azt, hogy a Bizottság szintén betartotta-e a tízéves elévülési időt.

29 Emlékeztetni kell arra, hogy a 93/82/EGK határozat és adott esetben az Elsőfokú Bíróság CMB-ügyben megfogalmazott megállapításai (241. és 242. pont) szerint, az Ogefremmel kötött megállapodás 1989. szeptember végéig, a lojalitási egyezmények pedig 1989. november végéig voltak hatályban. Végül, a hadihajók gyakorlata 1989. november végén befejeződött. Következésképpen az elévülési időszak legkorábban 1989. szeptember havának végén kezdődött.

30 Mindenekelőtt ami az ötéves elévülési időt illeti, az először – a 2988/74/EGK rendelet 2. cikke (1) bekezdése d) pontja szerint –, a KK 1990 Cewallal történő közlésével szakadt meg.

31 A felperes vitatja e tényt azzal az indokkal, hogy ő nem volt címzettje a Cewalnak megküldött KK 1990-nek. Az Elsőfokú Bíróság ugyanakkor úgy véli, hogy ezen érvelésnek nem lehet helyt adni. Ugyanis a 2988/74/EGK rendelet 2. cikke (2) bekezdésének megfogalmazása szerint az elévülési időszak megszakítása minden olyan vállalkozásra vonatkozik, amely az adott jogsértésben részt vett. E tekintetben vitathatatlan, hogy a felperes részt vett a jogsértésekben, még akkor is, ha a KK 1990-ben nem így „azonosították" (lásd e tekintetben az Elsőfokú Bíróság T-120/04. sz., Peróxidos Orgánicos kontra Bizottság ügyben 2006. november 16-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-4441. o.] 47. pontját).

32 Fontos emlékeztetni ezenkívül arra, hogy a kifogásközléstől független írásbeli tájékoztatáskérés abban az esetben szakítja meg az elévülést, ha az szükséges az előzetes vizsgálathoz vagy eljáráshoz (a fent hivatkozott CMA CGM és társai kontra Bizottság ítélet 487. pontja). E tekintetben kevéssé számít, hogy a tájékoztatáskérésre a KK 1990-t követően került sor. *Prima facie* meg kell állapítani, hogy a szóban forgó tájékoztatáskérések szükségesek voltak az előzetes vizsgálathoz vagy eljáráshoz. A felperes ráadásul a jelen esetben egyáltalán nem vitatta, hogy a tájékoztatáskérések szükségesek voltak. Az említett tájékoztatáskérések tehát szintén megszakították az elévülést.

33 Ami a 93/82/EGK határozatot illeti – amelynek a 2988/74/EGK rendelet 2. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, az EK 82. cikkre vonatkozó jogsértésekben való felperesi részvételt megállapító részeit nem semmisítettek meg –, az továbbra is kifejti teljes hatását, nevezetesen a felperesre vonatkozó elévülés megszakítása tekintetében.

34 Ezt követően, a 2988/74/EGK rendelet 3. cikke szerinti ötéves elévülési időt felfüggesztették a 93/82/EGK határozat elleni keresetre vonatkozó – mind az Elsőfokú Bíróság, mind a Bíróság előtti – eljárás idejére (1993. március 19-től 2000. március 16-ig, anélkül hogy határozni kellene az Elsőfokú Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletének kihirdetésétől a Bíróságnál történő keresetindításig eltelt időszakról).

35 A Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletének kihirdetését követően az elévülési idő szempontjából számított leghosszabb időszak a KK 2003 felperessel történő közléséig tart (2003. április 15.). Ez a körülbelül harminchét hónapos időszak kevesebb mint öt év. Mivel egyetlen ötévesnél hosszabb időszak sem telt el a visszaélések befejezése óta, az elévülés megszakadása után meg kell állapítani, hogy az ötéves elévülési időt tiszteletben tartották.

36 A tízéves elévülési időt illetően meg kell állapítani, hogy az még mindig telik, mivel a KK 1990 megszakította az elévülést. Így annak a közel tizennégy és fél éves időszak folyamán, amely a visszaélések befejeződése – a visszaélésektől függően 1989. szeptember és 1989. december vége között – és a vitatott határozat felperessel való közlése (2004. április 30.) között telt el, a tízéves elévülési időszak fel volt függesztve a 93/82/EGK határozat elleni keresetre vonatkozó eljárás idején, vagyis körülbelül hét évig.

37 Következésképpen mivel a vitatott visszaélések vége és a vitatott határozat elfogadása közötti – felfüggesztések nélküli – időszak nem haladja meg a tíz évet, a 2988/74/EGK rendelet 2. cikkének (3) bekezdése értelmében vett tízéves elévülési időszakot szintén tiszteletben tartották.

38 A vitatott határozatot tehát a 2988/74/EGK rendelettel összhangban fogadták el.

39 Így most az ésszerű határidőn belüli eljárás elvének a jelen ügyre való alkalmazhatóságát kell megvizsgálni. Egy ilyen elv, amelyet a gondos ügyintézés elve összetevőjeként átvett az Európai Unió Alapjogi Chartája 41. cikkének (1) bekezdése, valamennyi közösség igazgatási eljárásban alkalmazandó (az Elsőfokú Bíróság T-67/01. sz., JCB Service kontra Bizottság ügyben 2004. január 13-án hozott ítéletének [EBHT 2004., II-49. o.] 36. pontja).

40 A felek között nézeteltérés van arról, hogy az ésszerű határidőn belüli eljárás elve alkalmazandó-e a jelen esetben (lásd a fenti 20. és 21. pontot).

41 Az Elsőfokú Bíróság a hivatkozott CMA CGM és társai kontra Bizottság ítéletében (324. pont) úgy határozott, hogy a 2988/74/EGK rendelet teljes körű szabályozás, amely részletesen meghatározza azokat a határidőket, amely alatt a Bizottság, a jogbiztonság alapvető követelményének sérelme nélkül, bírságot szabhat ki a közösségi versenyjogi szabályokat alkalmazó eljárásokban érintett vállalkozásokra. E szabályozás fennállásával minden ahhoz kötődő megállapítást el kell utasítani, hogy a Bizottság köteles a bírságkiszabási hatáskörét ésszerű időn belül gyakorolni. A Bíróság fellebbezési eljárásban hallgatólagosan megerősítette (a Bíróság C-236/03. P. sz., Bizottság kontra CMA CGM és társai ügyben 2004. október 28-án hozott végzésének [az EBHT-ban nem tették közzé] 35. pontja) az Elsőfokú Bíróság említett álláspontját.

42 Meg kell vizsgálni, hogy a fent hivatkozott CMA CGM és társai kontra Bizottság ítéletben levont következtetés, ahogy azt a Bíróság az említett végzésében megerősítette, teljes mértékben alkalmazható-e a jelen ügyben. A felperesek ugyanis a fent hivatkozott CMA CGM és társai kontra Bizottság ítéletben arra szorítkoztak, hogy az ésszerű határidőn belüli eljárás elvének megsértésére ne a megtámadott határozat megsemmisítése, hanem a rájuk kiszabott bírság megsemmisítése vagy összegének csökkentése miatt hivatkozott jogalap alátámasztása érdekében hivatkozzanak. Így mivel a vitatott határozat a 4056/86/EGK rendelet 19. cikkének (2) bekezdése (lásd a fenti 22. pontot) értelmében vett bírságot kiszabó határozat, a határozat megsemmisítését célzó jelen jogalap valójában a határozat által kiszabott bírság megsemmisítését kívánja elérni. Ezenkívül a Bizottság a vitatott határozatot a 2988/74/EGK rendelet által

előírt elévülési idő tiszteletben tartásával fogadta el. Ilyen körülmények között nincs semmilyen indok a fent hivatkozott CMA CGM és társai kontra Bizottság ítéletben az Elsőfokú Bíróság által levont következtetés elutasítására.

43 Ami azokat a – felperes által alig hivatkozott (lásd a fenti 20. pontot) – érveket illeti, amelyek a fent hivatkozott CMA CGM és társai kontra Bizottság ítéletben levont következtetés jelen ügyben való alkalmazhatóságát akarták kizárni, meg kell állapítani, hogy nem állják meg a helyüket. Ami a jogbiztonság elvére való hivatkozást illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a 2988/74/EGK rendelet a (2) preambulumbekezdésében kifejezetten figyelembe veszi a jogbiztonság biztosításának szükségességét, pontosan az elévülés elvének bevezetésekor (a fent hivatkozott CMA CGM és társai kontra Bizottság ítélet 322. pontja). A védelemhez való jog tiszteletben tartásának elvét illetően emlékeztetni kell arra, hogy amíg a 2988/74/EGK rendeletben előírt elévülési idő nem telt el, minden vállalkozás vagy vállalkozások társulása, amely az első rendelet az [EK 81.] és [EK 82.] cikk végrehajtásáról szóló 1962. február 2-i 17. tanácsi rendelet (HL 1962. 13., 204. o., magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) alapján lefolytatott versenyjogi vizsgálat alanya, bizonytalanságban marad ezen eljárás végével és a szankciók vagy bírságok esetleges kiszabásával kapcsolatban. Így e bizonytalanság meghosszabbítása szorosan hozzátartozik a 17. rendelet alkalmazási eljárásához, és önmagában nem jelent veszélyt a védelemhez való jogra (lásd e tekintetben az Elsőfokú Bíróság T-5/00. és T-6/00. sz., Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied és Technische Unie kontra Bizottság ügyben 2003. december 16-án hozott ítéletének [EBHT 2003., II-5761. o.] 91. pontját, amely analógia útján alkalmazandó a 4056/86/EGK rendelet alapján végrehajtott vizsgálatokra, és amelyet e ponton nem semmisített meg a Bíróság).

44 Ami a felperes által a tárgyaláson előterjesztett, és a fenti 20. pont végén megismételt érvet illeti, meg kell állapítani, hogy a 2988/74/EGK rendeletben semmi nem támasztja alá az ilyen érvelést, amelyet tehát el kell utasítani.

45 Ezenkívül, a versenyjogi szabályok alkalmazását illetően, az eljárási határidő túllépése csak akkor indokolja a jogsértést megállapító határozat megsemmisítését, ha bizonyítható, hogy ezen elv megsértése sértette az érintett vállalkozások védelemhez való jogát. A fenti meghatározott eseten kívül az ésszerű határidőn belüli határozathozatal kötelezettségének megsértése nem érinti a közigazgatási eljárás érvényességét (a fent hivatkozott Elsőfokú Bíróság Tribunal Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektronisch Gebied és Technische Unie kontra Bizottság ítéletének 74. pontja és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

46 Egyébként a méltányosságon alapuló, ma már állandó és a közösségi bíróság által elfogadott gyakorlat szerint meghozott bizottsági határozat a bírság összegének az eljárás hosszát tekintetbe vevő lecsökkentéséről, a Bizottság bírságmegállapítás területén fennálló mérlegelési jogkörébe tartozik, és nem rontja le az ésszerű határidő alkalmazásának jelen esetben történő mellőzését (lásd e tekintetben a fent hivatkozott CMA CGM és társai kontra Bizottság ítélet 325. pontját).

47 A fentiekből következik, hogy a vitatott határozat Bizottság általi elfogadásakor elkövetett késedelem ellenére, az ésszerű határidőn belüli eljárás elve nem alkalmazható, mivel a 2988/74/EGK rendelet szerinti elévülési időt tiszteletben tartották.

48 Anélkül, hogy e jogalap keretében helye lenne a felperes fenti 17. pontban szereplő védelemhez való jogának állítólagos megsértésén alapuló panaszának a vizsgálatára, amelyre a harmadik jogalap keretében kerül sor (lásd alább a 78. pontot), az első jogalapot, mint megalapozatlant, el kell utasítani.

A harmadik jogalapról, amely azon alapszik, hogy a Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletéből hiányzik a visszaélések visszavonhatatlan megállapítása

– A felek érvei

49 A felperes lényegében azt rója fel a Bizottságnak, hogy a vitatott határozatban nem vizsgálta újra a 93/82/EGK határozatban megállapított jogsértések fennállását azzal az indokkal, hogy azok „már nem megtámadhatóak" (a vitatott határozat (48) preambulumbekezdése). A felperes szerint érthetetlen, hogy a vitatott határozatnak pont az alapjai nem vitathatók.

50 Először a Bizottság alaptalanul hivatkozik a vitatott határozatban említett ítéletekre, ami a Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletének és az Elsőfokú Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletének anyagi jogerejét illeti. A felperes szerint ugyanis a Bíróság ítéletének ahhoz, hogy anyagi jogerővel rendelkezhessen ugyanazon felekre, ugyanazon jogalapokra és főként ugyanazon aktusra kell vonatkoznia (az Elsőfokú Bíróság T-177/94. és T-377/94. sz., Altmann és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1996. december 12-én hozott ítéletének [EBHT 1996., II-2041. o.] 50–52. pontja). A jelen esetben pedig a megtámadott aktus nem azonos a 93/82/EGK határozattal. Ezenkívül nem hivatkoztak „többszörös jogalapra" a 93/82/EGK határozat ellen indított keresetre vonatkozó eljárás keretében. Végül a vitatott határozat elkülönült, a tizenkét évvel azt megelőzően elfogadott 93/82/EGK határozaton alapuló elfogadása nem megengedhető.

51 Másodszor mivel a versenyjog „alapvetően a büntetőjog" területére tartozik és „a büntetőjogban alkalmazandó alapvető jogok […] vonatkoznak a versenyjogban bírsággal végződő eljárásokra" (a Bíróság C-199/92. sz., Hüls kontra Bizottság ügyben 1999. július 8-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-4287. o.] 150. pontja, összhangban

az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélkezési gyakorlatával), az „alkalmazandó általános elvekből", valamint többek között az Európai Unió Alapjogi Chartájának 49. pontjából és a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya 15. cikkéből következik, hogy a legkedvezőbb törvényt kell alkalmazni. A *tempus regit actum* elvének megfelelően a megtámadott cselekmény jogszerűségét a cselekmény kifejtésekor meglévő tények és jogok függvényében kell értékelni. Az alkalmazandó jog pedig a felperes javára változott meg alapvetően a 93/82/EGK határozat elfogadását követően. A felperes szerint a Bizottság által hivatkozott jogbiztonság elve nem zárhatja ki, hogy a Bizottság figyelembe vegye a változást. Ellenkezőleg, „a jogbiztonság elvéhez alapvetően kapcsolódó" *nulla poena sine lege* elv, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezménye 7. cikke és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 49. cikke értelmében a Bíróság köteles a változást figyelembe venni.

52 Harmadszor a 93/82/EGK határozatot követő számos tény bizonyítja az eredeti vádak téves voltát, amelyeket a Bizottság nem hagyhat figyelmen kívül.

53 Negyedszer az eredeti kifogások pontatlansága megakadályozta, hogy azokra a felperes válaszoljon.

54 A Bizottság szerint a jelen jogalap alátámasztására felhozott érvek egyike sem megalapozott. Ezek az érvek az anyagi jogerő és a jogbiztonság elvével ellentétesen újra kérdésessé tennék a Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletében és az Elsőfokú Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletében levont következtetéseket, csakúgy mint a 93/82/EGK határozat meg nem semmisített – többek között a szóban forgó visszaéléseket megállapító – részeinek az érvényességét. A Bizottság vitatja továbbá a közösségi

versenyjog büntetőjogi jellegét, valamint a közösségi versenyjognak a felperes javára történt állítólagos megváltozását.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

55 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság elismerte, hogy az ítélt dolog elve úgy a közösségi, mint a nemzeti jogrendekben jelentős szerepet tölt be. Ugyanis mind a jog, mind a jogviszonyok stabilitásának, illetve az igazságszolgáltatás megfelelő működésének biztosításához fontos, hogy ne lehessen többé vita tárgyává tenni azokat bírósági határozatokat, amelyek a rendelkezésre álló jogorvoslatok kimerülését, illetve az azok előterjesztésére nyitva álló határidők elteltét követően jogerőre emelkedtek (a Bíróság C-224/01. sz. Köbler-ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-10239. o.] 38. pontja, valamint a C-234/04. sz. Kapferer-ügyben 2006. március 16-án hozott ítélet [EBHT 2006., I-2585. o.] 20. pontja).

56 A ténybeli és jogi tényezők megítélése jogerősnek minősül, amennyiben ezeket a kérdéseket egy ítélet már ténylegesen és szükségszerűen eldöntötte, és nem érinti őket ezen ítélet részleges hatályon kívül helyezése (az Elsőfokú Bíróság PVC II-ügyben hozott ítéletének 77. pontja; lásd szintén e tekintetben az Elsőfokú Bíróság T-308/94. sz., Cascades kontra Bizottság ügyben 2002. február 28-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-813. o.] 70. pontját).

57 Következésképpen a Bíróság CMB-ügyben hozott ítélete és az Elsőfokú Bíróság CMB-ügyben hozott ítélete által ténylegesen vagy szükségszerűen eldöntött ténybeli és jogi tényezők, amennyiben nem érinti őket az Elsőfokú Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletének részleges hatályon kívül helyezése, jogerősnek minősülnek. Ebből következ-

zően, a Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletének egyetlen fele sem teheti újra vitássá a korábban már eldöntött kérdéseket, beleértve úgy a felperest, mint a Bizottságot.

58 A felperes által hivatkozott Altmann kontra Bizottság ítélet (hivatkozás fent) nem vonhatja kétségbe e következtetést. Ugyanis ahogy arra a Bizottság felhívta a figyelmet, az Altmann-ügyben hozott ítélet egy elfogadhatatlansági kifogás tárgyában született, a jelen keresetben viszont az elfogadhatóság nem képezi vita tárgyát. Nem releváns a következetes ítélkezési gyakorlatba illeszkedő, fent hivatkozott Altmann kontra Bizottság ítélet, amely szerint a Bíróság ítéletéhez köthető jogerő csak akkor akadályozhatja meg egy következő kereset elfogadhatóságát, ha a két kereset felei és tárgya azonos, és ugyanarra a jogcímre alapozott (lásd e tekintetben a Bíróság 172/83. és 226/83. sz., Hoogovens Groep kontra Bizottság ügyben 1986. szeptember 19-én hozott ítéletének [EBHT 1985., 2831. o.] 9. pontját, valamint a 358/85. és 51/86. sz., Franciaország kontra Parlament ügyben 1988. szeptember 22-én hozott ítéletének [EBHT 1988., 4821. o.] 12. pontját; az Elsőfokú Bíróság T-28/89. sz., Maindiaux és társai kontra CES ügyben 1990. március 8-án hozott ítéletének [EBHT 1990., II-59. o.] 23. pontját).

59 Szintén emlékeztetni kell arra, hogy a jogbiztonság elvének értelmében a közösségi intézmények jogi aktusait megilleti a jogszerűség vélelme, és ennélfogva mindaddig joghatásokat váltanak ki, amíg azokat vissza nem vonják, megsemmisítés iránti kereset alapján meg nem semmisítik, illetve előzetes döntéshozatal iránti kérelem vagy jogellenességi kifogás következtében nem nyilvánítják érvénytelennek (a Bíróság C-475/01. sz., Bizottság kontra Görögország 2004. október 5-én hozott ítéletének [EBHT 2004., I-8923. o.] 18. és azt követő pontjai). Ezenkívül, a jogbiztonság elve szintén megakadályozza a közösségi intézmények aktusainak végleges jellegének vitatását, amennyiben az EK 230. cikkben említett jogi aktus elleni keresetindítási határidő lejárt, még az adott aktus ellen felhozott jogellenességi kifogás keretében is (a Bíróság C-178/95. sz. Wiljo-ügyben 1997. január 30-án hozott ítéletének [EBHT 1997., I-585. o.] 19. pontja és a C-239/99. sz. Nachi Europe ügyben 2001. február 15-én hozott ítéletének [EBHT 2001., I-1197. o.] 29. pontja; szintén lásd e tekintetben a Bíróság C-188/92. sz., TWD Textilwerke Deggendorf ügyben 1994. március 9-én hozott ítéletének [EBHT 1994., I-833. o.] 16. pontját).

60 Ennek megfelelően a 93/82/EGK határozat meg nem semmisített részei, amelyek ezentúl nem lehetnek kereset tárgyai, a közösségi jogrendnek végleg a részét képezik, és teljes joghatással bírnak. Így többek között a 93/82/EGK határozatnak a megállapított jogsértésekben való felperesi részvételére vonatkozó részeivel is ez a helyzet, mivel a bírság a Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletével, pusztán eljárási okokból történő eltörlése (vagyis a 93/82/EGK határozatnak kizárólag a 6. és 7. pontjainak a megsemmisítése) egyáltalán nem érinti a 93/82/EGK határozat említett részeinek jogszerűségét. A felperes nem is vitatta e jogszerűséget.

61 Ebből következik, hogy a felperes azon érvét, hogy a 93/82/EGK határozat ellen indított keresetre vonatkozó eljárás során a többi jogcímet nem terjesztették elő, mint megalapozatlant el kell utasítani. Ugyanis, az ilyen érv elfogadása – a jogbiztonság elvének sérelmével – újra vitássá tenné a 93/82/EGK határozat jogerőssé vált részeit.

62 Szintén a fentiekből következik, hogy a Bizottság jogosan alapozta a vitatott határozatot a 93/82/EGK határozat meg nem semmisített részeire annak érdekében, hogy a felperesre bírságot szabjon ki az ott megállapított visszaélések szankciójaként.

63 E tekintetben sem a 4056/866/EGK rendelet, sem a 17. rendelet nem zárta ki kifejezetten két különböző jogi aktus két különböző jogalappal történő formálisan elkülönült elfogadását, nevezetesen a jogsértést megállapítót (a 4056/86/EGK rendelet esetében annak 11. cikke (1) bekezdése alapján) és a bírságot kiszabót (ugyanezen rendelet 19. cikke (2) bekezdése alapján).

64 Ráadásul közömbös, hogy tizenkét év telt el a 93/82/EGK határozat és a vitatott határozat elfogadása között, amennyiben ez utóbbit a 2988/74/EGK rendelet szerinti elévülési határidő tiszteletben tartásával fogadták el.

65 A közösségi anyagi versenyjog állítólagos büntetőjogi jellegét és a Bizottság azon vonatkozó kötelességét érintő felperesi érvet, hogy a vitatott határozatban vegye figyelembe e jog felperesre állítólag kedvező változását, mint megalapozatlant el kell utasítani.

66 Ez az érv ugyanis hibás előfeltevésből indul ki. A 4056/86/EGK rendelet 19. cikkének (4) bekezdése megfogalmazásából következik, hogy még az e rendelkezés szerint kiszabott bírságok sem büntetőjogi jellegűek. Ezenkívül a Bíróság kimondta, hogy a közösségi versenyjog hatékony érvényesülését komolyan érintené, ha elfogadnánk azt a feltevést, hogy a versenyjog a büntetőjoghoz tartozik (lásd e tekintetben a Bíróság C-338/00. P. sz., Volkswagen kontra Bizottság ügyben 2003. szeptember 18-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-9189. o.] 97. pontját). Fel kell még hívni a figyelmet arra, hogy a felperes által fent hivatkozott Hüls kontra Bizottság ítélet nem releváns, mivel ebben az ítéletben a Bíróság csak azt állapította meg, hogy az ártatlanság vélelmének elve alkalmazandó azokban a vállalkozásokat érintő, versenyszabályok megsértésére vonatkozó eljárásokban, amelyek bírság vagy büntetés megállapításához vezethetnek (150. pont). Végül meg kell állapítani, hogy a felperes nem terjesztett elő semmilyen más, a feltevését alátámasztó elfogadható érvet, amely feltevést így el kell utasítani.

67 Ebből következik, hogy anélkül kell elutasítani a felperes érvelését, hogy szükséges lenne megvizsgálni, hogy azok a versenyszabályok, amelyekre tekintettel a 93/82/EGK határozatban a szóban forgó jogsértéseket megállapították és szankcionálták, a felperes javára változtak-e, vagy sem a Bíróság – a 93/82/EGK határozat jogsértéseket megállapítására vonatkozó elemzését érvényesnek kimondó – CMB-ügyben hozott ítélete és a vitatott határozat között eltelt időszakban. Másodlagosan, fel kell hívni a figyelmet arra, hogy még ha feltételezzük is, hogy a versenyszabályok a felperes javára változtak, amit ez utóbbi egyáltalán nem bizonyít, a 93/82/EGK határozat jogsértéseket és a felperes azokban való részvételét megállapító részeit nem lehet kétségbe vonni a jogbiztonság és az ítélt dolog elve sérelme nélkül.

68 A 93/82/EGK határozat óta keletkezett állítólagos új tényekre vonatkozó felperesi érvét illetően meg kell állapítani, hogy feltételezve, hogy felmerültek ilyen tények, azokat nem lehet figyelembe venni a Bizottságra is vonatkozó ítélt dolog és jogbiztonság elve miatt, sem pedig azon tény miatt, hogy a Bizottság összetett értékelését a verseny területén kizárólag az értékelés időpontjában rendelkezésre álló adatok alapján lehet vizsgálni (az Elsőfokú Bíróság T-251/97. sz., T. Port kontra Bizottság ügyben 2000. március 28-án hozott ítéletének [EBHT 2000., II-1175. o.] 38. pontja).

69 Végül az eredeti kifogások állítólagos pontatlanságára vonatkozó érvet, amelyet csak egy állítás követ, szintén el kell utasítani, mivel a felperes nem bizonyította, hogy a helyzete más lett volna, ha az eredeti kifogások nem lettek volna – a felperes szerint – pontatlanok.

70 A fentiekből következik, hogy a harmadik jogalapot, mint megalapozatlant, el kell utasítani.

A védelemhez való jog megsértésére alapított, harmadik jogalapról

– A felek érvei

71 A felperes állítja, hogy a védelemhez való joga sérült, mivel a Bizottság az „alapvető elemekben" megváltozott jog ellenére visszautasította a visszaélések fennállásának vizsgálatát, és a jogvitát a bírságra korlátozta. A felperes így, miután a KK 1990-nek csak egy „véleményezésre szánt másolatát" kapta meg, nem tudta magát akkor úgy megvédeni, mint ahogy azt kifogásközlés közvetlen címzettjeként és a bírság fizetésére kötelezettként tudta volna. Miután a Bíróság a 93/82/EGK határozatban megsemmisítette a felperesre kiszabott bírságot azzal az indokkal, hogy a KK 1990-t nem neki címezték, a Bizottságnak kellett volna újra teljes egészében megindítania az eljárást azzal, hogy elküld a felperesnek egy „teljes" kifogásközlést, vagyis lehetővé teszi a számára a 93/82/EGK határozatban megállapított jogsértéseinek vitatását. A KK 2003

nem töltheti tehát be azt a szerepét, hogy a vállalkozások megismerjenek mindent, ami a megfelelő védekezésükhöz szükséges, még a Bizottság végső határozatának meghozatala előtt (a Bíróság C-89/85., C-104/85., C-114/85., C-116/85., C-117/85. és C-125/85–C-129/85. sz., Ahlström Osakeyhtiö kontra Bizottság egyesített ügyekben 1993. március 31-én hozott ítéletének [EBHT 1993., I-1307. o., I-1594. o.] 42. pontja).

72 A Bizottság előadja, hogy a felperes – ellentétben egy másik, a 93/82/EGK határozatot annak szintén címzettjeként megtámadó vállalkozással – ezen érveket a 93/82/EGK határozat elleni keresetre vonatkozó eljárás keretében csak a bírságot illetően terjesztette elő, bizonyítván, hogy úgy gondolta, hogy annak idején megfelelő módon megvédte magát a jogsértések megállapítása tekintetében. A Bizottság ezt követően előadja, hogy a jogbiztonság elve megakadályozza a felperest abban, hogy ezen érveket a jelen eljárás keretében terjessze elő, és e célból hivatkozzon a Bíróság PVC II-ügyben hozott ítéletére (73. pont), amely szerint egy megsemmisített jogi aktus helyettesítését célzó eljárást attól a ponttól kell megismételni, amikor a jogellenesség bekövetkezett. Ezen elv annál inkább alkalmazandó a jelen esetben, mivel a Bíróság CMB-ügyben hozott ítélete a 93/82/EGK határozatot csak a bírságra vonatkozó részeiben semmisítette meg. A Bizottság végül a jelen ügyben kifejti, hogy az eredeti eljárási hibát orvosolták, mivel a felperes címzettje a KK 2003-nak, amely arról tájékoztatta, hogy rá egyénileg bírságot szabhatnak ki.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

73 A jelen jogalappal a felperes előadja, hogy az a tény, hogy a 93/83/EGK határozat elleni keresetre vonatkozó eljárás során teljesen módjában állt a jogsértések fennállását

vitatni, de állítólag a határozat elfogadását megelőző igazgatási eljárás alatt nem, a védelemhez való jogának megsértését jelenti a vitatott határozat elfogadását megelőző igazgatási eljárásban.

74 A tárgyalás során megkérdezték a felperest arról, hogy mi módon tudott volna jobban védekezni a KK 1990 közvetlen címzettjeként, mint a Cewal vonalhajózási konferencia tagjaként. A felperes azonban nem szolgált meggyőző válasszal. Mindössze arra a kompromisszumra hivatkozott, amely szerinte bármely olyan szakmai egyesület védekezését vezérli, amelynek minden tagja versenytársként különböző, sőt ellentétes érdekekkel rendelkezik. Az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy egy ennyire általános érv nem lehet meggyőző a jelen esetben, mivel a Cewal minden tagjának, kivétel nélkül, éppen az volt az érdeke, hogy vitassa a KK 1990-ben a Bizottság által megállapított jogsértések fennállását.

75 A felperesnek kell ugyanis kézzelfogható bizonyítékot rendelkezésre bocsátania arról, hogy eltérő lett volna a helyzete, vagyis arról, hogy a 93/82/EGK határozatot a terhére rótt jogsértések megállapítását illetően más feltételekkel fogadták volna el, ha a felperesnek módjában állt volna a kifogásközlés közvetlen címzettjeként, és nem a KK 1990 másolata címzettjeként előterjeszteni észrevételeit. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a felperest nemcsak arra hívták fel kifejezetten, hogy terjessze elő írásbeli észrevételeit a KK 1990-ről, amely lehetőséget ténylegesen ki is használt, hanem ugyanúgy arra is, hogy részt vegyen a közigazgatási eljárás keretében történt meghallgatáson, amelyre 1990. október 22-én a jelenlétében került sor.

76 Mindenesetre, feltételezve akár azt a felperes által nem bizonyított tényt, hogy nem tudott a legkedvezőbb módon védekezni a jogsértések megállapítását illetően az eredeti közigazgatási eljárás során, a védelemhez való jogának ezen állítólagos megsértésére nem lehet sikerrel hivatkozni a jelen ügyben, mivel a 93/82/EGK határozat a jogsértések megállapítása tekintetében jogerőssé vált. Emlékeztetni kell ugyanis arra (lásd a fenti

59–61. pontot), hogy a jogbiztonság elve megakadályozza a 93/82/EGK határozat nem megsemmisített részeinek vitássá tételét.

77 Egyébként hangsúlyozni kell, hogy a KK 2003 a felperest a bírság címzettjeként azonosítja. A felperes a jogsértéseket vitatva hosszan válaszolt a KK 2003-ra a jogsértések megállapítását illetően, anélkül ugyanakkor, hogy bármely csekély, a jelen jogalaphoz többé-kevésbé kapcsolódó érvet előterjesztett volna. A Bizottság által a vitatott határozatban megfogalmazott kifogások teljesen megegyeznek a KK 2003-ban foglaltakkal (amelyek azonosak a 93/82/EGK határozatban előterjesztettekkel). A felperes ezenkívül lehetőséget kapott meghallgatási tisztviselő előtti meghallgatásra is. Iratbetekintést is ajánlottak neki. A felperes tehát egyértelműen gyakorolhatta a védelemhez való jogát. Ellentétben azzal, amit a felperes állít, a KK 2003 így hiánytalanul betöltötte szerepét.

78 Végül ami a felperes védelemhez való jogának az első jogalap keretében hivatkozott azon körülményből adódó állítólagos sérelmét illeti, hogy a felperesnek a 93/82/EGK határozat óta eltelt idő miatt nem állt módjában fellelni régi dokumentumokat vagy alkalmazottakat (lásd a fenti 17. pontot), meg kell állapítani, hogy a felperes nem szolgál ilyen sérelem bizonyítékával, és nem jelöli meg pontosan azt sem, hogy mely dokumentumok vagy tanúvallomások lettek volna számára hasznosak. Emlékeztetni kell ráadásul arra, hogy a felperes nem élt a számára felkínált iratbetekintési lehetőséggel (a vitatott határozat (49) preambulumbekezdése), noha – ahogy azt a Bizottság a tárgyalás során megállapította – minden dokumentum rendelkezésre állt. Mindenesetre úgy tűnik, hogy azok az állítólag hiányzó dokumentumok, amelyekre a felperes célzott a visszaélések fennállásához kapcsolódnak. Mivel a visszaéléseket a 93/82/EGK határozatban jogerősen állapították meg, azok fennállását nem lehet újra vitatni az anyagi jogerő és a jogbiztonság elvének megszegése nélkül.

79 A fentiekből következik, hogy a második jogalapot, mint megalapozatlant, el kell utasítani.

A vitatott határozat indokolásának elégtelen voltára és az indokainak hiányára alapított, negyedik jogalapról

– A felek érvei

80 A felperes lényegében előadja, hogy a vitatott határozat indokolása elégtelen azon okból, hogy a Bizottság nem bizonyította sem a Cewal erőfölényét, sem a három állítólagos visszaélés bármelyikének a fennállását, sem azoknak az EK 82. cikk értelmében vett piacon kifejtett kizáró hatását. Ezenkívül a vitatott határozat nem teszi lehetővé az Elsőfokú Bíróság számára, hogy korlátlan felülvizsgálati jogkörében ellenőrizze a bírság megalapozottságát és összegét.

81 A Bizottság lényegében azt válaszolja, hogy a jelen jogalapot, amely a második jogalaphoz kapcsolódik, és egybemosódik a harmadikkal, el kell utasítani. Újra vizsgálat tárgyává kívánja ugyanis tenni – a keresetindítási határidők, a jogbiztonság és az ítélt dolog elvének nyilvánvaló megsértésével – nemcsak a 93/82/EGK határozat meg nem semmisített részeinek megalapozottságát, hanem a Bíróság jogerős CMB-ügyben hozott ítéletének és az Elsőfokú Bíróság szintén jogerős CMB-ügyben hozott ítéletének azon részeit is, amelyek a 93/82/EGK határozat megállapításainak megsemmisítését célzó jogalapokat utasította el a felperes által elkövetett visszaéléseket illetően.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

82 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az indokolási kötelezettség olyan lényeges formai követelmény, amelyet külön kell választani az indokolás megalapozottságától, amely a vitatott jogi aktus érdemi jogszerűségére vonatkozik. Ebből a szempontból az EK 253. cikk által megkövetelt indokolásnak igazodnia kell a szóban forgó jogi aktus jellegéhez, és világosan és egyértelműen kell bemutatnia a jogi aktust elfogadó

közösségi szerv érvelését úgy, hogy az érdekeltek megismerhessék a meghozott intézkedés indokait, megvédhessék jogaikat, és a hatáskörrel rendelkező bíróság gyakorolhassa felülvizsgálatát (a Bíróság 296/82. és 318/82. sz., Hollandia és Leeuwarder Papierwarenfabriek kontra Bizottság egyesített ügyben 1985. március 13-án hozott ítéletének [EBHT 1985., 809. o.] 19. pontja, és a C-114/00. sz., Spanyolország kontra Bizottság ügyben 2002. szeptember 19-én hozott ítéletének [EBHT 2002., I-7657. o.] 62. pontja). Mivel az EK 82. cikk szerint elfogadott határozatról van szó, ezen elv megköveteli, hogy a vitatott határozat megemlítse azokat a tényeket, amelyektől az intézkedés jogi indokoltsága, valamint azok a megfontolások függnek, amelyek e határozatának meghozatalához vezettek (lásd e tekintetben az Elsőfokú Bíróság T-340/03. sz., France Télécom kontra Bizottság ügyben 2007. január 30-án hozott ítéletének [EBHT 2007., II-107. o.] fellebbezéssel nem érintett 57. pontját).

83 Valójában a jelen jogalapot arra a vélelemre alapozzák, hogy a Bizottságnak újra kellett volna vizsgálnia az ügyet a jogsértések megállapítása szempontjából. Márpedig a vitatott határozat a 2988/74/EGK rendelet 19. cikkének (2) bekezdése értelmében vett bírságot kiszabó határozat (lásd a fenti 22. pontot). A vitatott határozat (67)–(111) preambulumbekezdése tartalmazza a bírsághoz kapcsolódó előírt indokolást. Ezenkívül a vitatott határozat megközelítése, amely a bírság kiszabása tekintetében a 93/82/EGK határozat meg nem semmisített és jogerős részein alapul, a visszaélések megállapítását illetően megalapozottnak minősült a harmadik jogalap vizsgálatánál. Egyébiránt egyértelmű, hogy a Bizottság e megközelítést jogilag elegendően pontosan fejtette ki. A vitatott határozatból ((17) és (41) preambulumbekezdés), sőt a KK 2003-ból (nevezetesen a 27. pontból) ugyanis kitűnik, hogy a felperes által elkövetett visszaélések fennállását illetően a Bizottság egész egyszerűen a 93/82/EGK határozat a szóban forgó jogsértéseket megállapító részeire hivatkozott, amelyekről a vitatott határozat összefoglalót tartalmaz ((21)–(40) preambulumbekezdés). A Bizottság a vitatott határozatban szintén megjelölte ((42)–(46) preambulumbekezdés), hogy a 93/82/EGK határozat e meg nem semmisített részei jogerőssé váltak a jogbiztonság és az ítélt dolog elvének értelmében.

84 Ezért tagadhatatlan, hogy a felperes megismerhette a vitatott határozat minden indokát. Meg kell állapítani ezenkívül, hogy az Elsőfokú Bíróságnak teljesen módjában állt a vitatott határozat jogszerűségét felülvizsgálni.

85 A fentiekből következik, hogy a vitatott határozat megfelelően indokolt.

86 Következésképpen a negyedik jogalapot mint megalapozatlant el kell utasítani.

A kiszabott bírság összegének csökkentését célzó, másodlagos kérelmekről

A bírság hátrányos megkülönböztető jellegére alapított, ötödik jogalapról

– A felek érvei

87 A felperes előadja, hogy a bírság „csaknem egészének" rá történt kiszabása hátrányos megkülönböztetést jelent. A Compagnie maritime du Congo (a továbbiakban: CMDC), a korábbi Compagnie maritime zaïroise (a továbbiakban: CMZ) a 4056/86/EGK rendelet 3. cikkének e) pontjában előírt árumegosztási rendszer szerint a bevételi szövetségben betöltött uralkodó szerepe miatt a legtöbb hasznot húzta a visszaélésekből, így a bírságot is rá kell kiszabni. Ráadásul a Cewal elnökének és főtitkárának a felperes ügyvezetési csapatához való tartozása, a Cewal főtitkárságának a felperesével megegyező ingatlanban való elhelyezkedése, az állítólag a felperes vezető szerepét biztosító gyakorlat, mint a vitatott határozatban felhozott indokok, nem döntőek. Cewal ugyanis a tagjaitól elkülönült jogalany volt, és minden határozatát egyhangúlag vagy tagjai kétharmadának szavazatával fogadták el. A Dafra-Lines és a Deutsche Afrika Linien-Woermann Linie ellenőrzésének a felperes általi megszerzésére vonatkozó érv szintés nem döntő. A megszerzési időpontok nem esnek ugyanis egybe az állítólagos visszaélések elkövetésének időszakával. Ami a CMZ jogainak a felperesre vagy a Cewalra történő értékesítését vagy átruházását illeti, a felperes és a CMZ közötti rövid távú megállapodásról volt szó, amely alatt a CMZ teljes mértékben folytathatta

tevékenységét, mint tengeri piaci szereplő. A CMZ 1993-ban újra használta a saját hajóit. Ezt a gyakorlatot ráadásul a feltételezett visszaélések befejeződése után folytatták. Az alatt az időszak alatt, amíg a visszaéléseket elkövették a CMZ rendszeres vonalszolgáltatást nyújtott. Végül, a CMDC a Cewal egyetlen, még mindig működő tagja az Európa-Zaïre (a későbbi Kongói Köztársaság) útvonalon. Ezenkívül a Bizottság azon megközelítése, amely szerint a felperest terheli a legnagyobb felelősség a Cewalon belül, és az ő viselkedése bírt különösen jelentős hatással a piacon, ellentétes a Bizottság gyakorlatával és a kollektív erőfölény elméletével. Végül a CMDC a vitatott határozat elfogadásának pillanatában már nem volt olyan nehéz pénzügyi helyzetben, amely indokolta, hogy a 93/82/EGK határozatban a Bizottság ne szabjon rá ki bírságot, noha a felperes – állítása szerint – ilyen nehézségekbe ütközött.

88 Ilyen körülmények között a vitatott határozat (88) preambulumbekezdésében szereplő „egyetlen indok”, amely szerint a Cewal egyetlen más tagja sem állíthatta, hogy „a CMZ-éhez hasonló helyzetben volt […], [amelynek] meg kellett válnia hajóitól, és többé nem foglalkozott tengeri szállítással”, és amely a CMDC megbírságolásának mellőzését alátámasztja, nem meggyőző. Ugyanis a felperes van ma olyan helyzetben, hogy nincsenek már hajói, és nem tevékenykedik a tengeri szállításban. A Bizottság érvelése ezzel szemben tehát pont azt bizonyítja, hogy a CMDC-nek, nem pedig a felperesnek kell bírságot fizetnie.

89 A felperes előadja ezenkívül, hogy a Bizottság elismerte, hogy a bírság összege meghatározásának referenciaéve 1992 helyett 2003. Ilyen körülmények között a Bizottságnak meg kellene vizsgálnia a bírság 2004-ben fennálló hátrányos megkülönböztető jellegét, és figyelembe kellene vennie azt a tényt, hogy a CMDC ma

is tevékenykedik a szóban forgó iparágban, és már nem néz szembe olyan nehézségekkel, amelyek arra indították a Bizottságot, hogy a 93/82/EGK határozatban nem szabjon ki rá bírságot.

90 Ugyanígy a Bizottság nem hivatkozhat jogszerűen az Elsőfokú Bíróság 1992-es helyzetről rendelkező CMB-ügyben hozott ítéletére az egyenlő bánásmódra vonatkozó panasz elutasítása érdekében. Épp ellenkezőleg az Elsőfokú Bíróság CMB-ügyben hozott ítélete 237. pontjának, a felperes 2004-es helyzetére alkalmazva, ahhoz kell elvezetnie, hogy a felperes mentesüljön minden bírság alól, mivel már nem gyakorolja a szóban forgó tevékenységet.

91 A Bizottság vitatja ezeket az érveket.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

92 Emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat alapján az egyenlő bánásmód elve akkor sérül, ha hasonló helyzeteket eltérő módon kezelnek, vagy eltérő helyzeteket ugyanolyan módon kezelnek, kivéve ha a bánásmód objektív módon indokolt (az Elsőfokú Bíróság T-62/02. sz., Union Pigments kontra Bizottság ügyben 2005. november 29-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-5057. o.] 155. és 156. pontja, a T-48/02. sz., Brouwerij Haacht kontra Bizottság ügyben 2005. december 5-én hozott ítéletének [EBHT 2005., II-5259. o.] 108. pontja, és a T-303/02. sz., Westfalen Gassen Nederland kontra Bizottság ügyben 2006. december 5-én hozott ítéletének [EBHT 2006., II-4567. o.] 152. pontja).

93 A jelen esetben a felperes azt állítja, hogy hátrányos megkülönböztetés áldozata lett a Cewal többi tagvállalatához képest, és különösen a CMDC-hez viszonyítva, amelyre

nem szabtak ki bírságot, noha a vitatott határozat elfogadásakor állítólag hasonló helyzetbe sorolták be, mint amilyenben a felperes a 93/82/EGK határozat elfogadása idején volt.

94 E tekintetben az Elsőfokú Bíróság emlékeztet arra, hogy amennyiben valamely vállalkozás magatartásával megsértette az EK 82. cikket, nem kerülheti el valamennyi szankciót azon az alapon, hogy más gazdasági szereplőkre nem szabtak ki bírságot, mivel – amint a jelen ügyben is – a közösségi bíróságnak nincs hatásköre más gazdasági szereplők helyzetének megítélésére (az EK 81. cikket sértő vállalkozások tekintetében lásd a fent hivatkozott Ahlström Osakeyhtiö és társai kontra Bizottság ítélet 197. pontját, a fent hivatkozott Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied és Technische Unie kontra Bizottság ítélet 430. pontját, és a fent hivatkozott Perióxidos Orgánicos kontra Bizottság ítélet 77. pontját).

95 Mindenesetre, tekintetbe kell venni, hogy az Elsőfokú Bíróságnak a 4056/86/EGK rendelet 21. cikke szerinti – az EK 229. cikk értelmében vett – korlátlan felülvizsgálati jogkörének gyakorlásakor nem kell csökkentenie a felperesre kiszabott bírság összegét annak érdekében, hogy figyelembe vegye az utóbbi által a CMDC-hez képest elszenvedett hátrányos megkülönböztetést.

96 Egyrészt ugyanis nem lehet úgy tekinteni, hogy a felperes és a CMZ a 93/82/EGK határozat elfogadásakor összehasonlítható helyzetben volt. E tekintetben elég emlékeztetni, hogy a felperes részvételének mértéke a jogsértésekben jelentősebb volt. Ezenkívül a CMZ pénzügyi és kereskedelmi helyzete határozottan eltért a felperesétől a 93/82/EGK határozat elfogadása idején oly módon, hogy a Bizottság nem hágta át az egyenlőség elvét, amikor magasabb bírságot szabott ki a felperesre, mint a Cewal többi tagjaira, és amikor nem alkalmazott bírságot a CMZ-vel szemben.

97 Másrészt a helyzetek hasonlósága, amelyre a felperes a jelen jogalap keretében hivatkozik, a saját helyzetének a változásához kötődik, amely a 93/82/EGK határozatban megállapított jogsértéseknél később történt. Így egy ilyen változást nem lehet figyelembe venni a vitatott határozatban, amely pénzbeli szankcióval sújtja a 93/82/EGK határozatban jogerősen megállapított jogsértéseket. A Bizottság mindössze a 4056/86/EGK rendelet 19. cikkének (2) bekezdése értelmében vett, a vitatott határozatot megelőző üzleti éviben elért forgalom 10%-os maximális küszöbének tiszteletben tartása érdekében volt köteles figyelembe venni a felperes új helyzetét, amit egyébként meg is tett (a vitatott határozat (111) preambulumbekezdése).

98 Az ötödik jogalapot ezért, mint megalapozatlant, el kell utasítani.

A bírság aránytalanságára alapított, hatodik jogalapról

– A felek érvei

99 A jelen jogalap alátámasztására a felperes alapvetően négy kifogást terjeszt elő.

100 Először azt, hogy a vitatott jogsértések nem súlyosak. E tekintetben a Cewal piaci részesedése a versenytársakéhoz képest csökkent abban az időszakban, amikor a visszaéléseket elkövették, a Cewalt túl alacsony, és nem túl magas ár alkalmazásával vádolták, az érintett piac pedig „mikroszkopikus” volt.

101 Másodszor, a felperes előterjeszti, hogy a kollektív erőfölénnyel való visszaélésért való megbírságolás új eleme önmagában azt vonja maga után, hogy – a Bizottság szögesen ellentétes szokásos gyakorlata és az ítélkezési gyakorlat értelmében – csak jelképes bírságot szabjanak ki. A felperes mind a mai napig szintén hangsúlyozza az állítólagos visszaélések újdonságát, tudniillik lényegében azt, hogy az Ogefremmel kötött megállapodáshoz kötődő visszaélés az első külföldi kormányra nyomást gyakorló visszaélési eset, hogy a hadihajók gyakorlatához kötődő visszaélés maga után vonja a felfaló árazás fogalmának kiterjesztését, valamint hogy a hűségengedmények a 4056/86/EGK rendelet értelmezésének új kérdését vetik fel.

102 Harmadikként a felperes a Cewal tagjaként együttműködött a Bizottsággal. A Cewal valójában a KK 1990 megküldése előtt több hónappal felhagyott a visszaélésekkel, és aktívan próbált segíteni a Bizottságnak az Európai Közösség, a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) és a nyugat- és közép-afrikai országok közötti jog-összeütközési vitában. Ezt az együttműködő hozzáállást a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alapján kiszabott bírság megállapításának módszeréről szóló iránymutatás (HL 1998. C 9., 3. o., magyar nyelvű különkiadás: 8. fejezet, 1. kötet, 171. o., a továbbiakban: iránymutatás) értelmében vett enyhítő körülménynek kellene tekinteni.

103 Végül negyedszer a jogsértések időtartamának függvényében történő bírságszámítás téves. Mivel a visszaélések időtartama „másfél és két év között ingadozott”, a felperes nem érti, hogy a Bizottság miért emelte meg indokolás nélkül a bírság összegét visszaéléstől függően 15%-ról 20%-ra a jogsértések első évétől kezdve, vagyis „határozottan jelentősebben”, mint ahogy a Bizottság gyakorlata és az iránymutatás megengedi.

104 A Bizottság cáfolja ezeket az érveket.

105 Először ami a visszaélések súlyosságát illeti, a Bizottság úgy véli, hogy a jogsértések elkövetésének időszakában a Cewal piaci részesedésének csökkenése a versenytársak részesedésének egy időben történt növekedésével, nem vonja kétségbe az értékelését, amely nem elsősorban a Cewal piaci részesedésén alapult, hanem több más tényezőn, többek között a szokásos, a hadihajó-gyakorlaton kívül alkalmazott fuvardíjakon, amelyek magasabbak voltak a tagok által viselt költségeknél, és a gyenge versenyre utaltak. A Bizottság mindenesetre felhívja a figyelmet arra, hogy az Elsőfokú Bíróság CMB-ügyben hozott ítélete megerősítette a jogsértések súlyosságát.

106 Másodszor, ami a 93/82/EK határozatban megállapított kollektív erőfölénnyel való visszaélésért való megbírságolás állítólagos új elemét és az ítélkezési gyakorlat szerint abból fakadó bírságkiszabási tilalmat illeti, a Bizottság mindenekelőtt felidézi az Elsőfokú Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletét, amely szerint a kollektív erőfölénnyel való visszaélés fogalma említett állítólagos új jellegének a figyelmen kívül hagyása jogos, mivel a helytelenített visszaélések célja nem jelent semmilyen új elemet a versenyjogban. A Bizottság szintén emlékeztet arra, hogy a Bíróság CMB-ügyben hozott ítélete egyértelműen kizárta, hogy a 93/82/EGK határozatban elítélt gyakorlatok egy újfajta visszaélésszerű magatartásnak minősülnének.

107 Harmadszor ami a felperes feltételezett együttműködő hozzáállására vonatkozó érvét, és mindenekelőtt azt a körülményt, hogy a Cewal gyorsan felhagyott a jogsértésekkel, illeti a Bizottság előadja, hogy az iránymutatás kizárólag a 17. rendelet 15. cikkének (2) bekezdése és az ESZAK-Szerződés 65. cikkének (5) bekezdése alkalmazásával kiszabott bírságok területén fennálló bizottsági gyakorlatra, és nem a 4056/86/EGK rendelet 19. cikkének (2) bekezdése alapján kiszabott bírságokra hivatkozik. Feltételezve mégis azt, hogy az iránymutatások jelen esetben analógiával alkalmazhatók, a felperes nem hivatkozhatna enyhítő körülményre, mivel a jogsértéssekkel való önkéntes – a bizottsági vizsgálat megindítása előtt történt – felhagyást kellően figyelembe vették a jogsértés időtartamának számításakor, és mivel a vállalkozás csak akkor hivatkozhat az iránymutatás 3. pontjának harmadik

franciabekezdésére, ha a jogsértő magatartásának abbahagyása a bizottsági beavatkozások késztették (az Elsőfokú Bíróság T-236/01., T-239/01., T-244/01–T-246/01., T-251/01. és T-252/01. sz., Tokai Carbon és társai kontra Bizottság ügyben 2004. április 29-én hozott ítéletének [EBHT 2004., II-1181. o.] 341. pontja). Ami a felperes a Bizottságnak a jog-összeütközési vitában nyújtott segítségét illeti, a Bizottság azokat az Elsőfokú Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletére hivatkozva cáfolja.

108 Végül ami a felperes jogsértések időtartamára vonatkozó érvet illeti, a Bizottság úgy véli, hogy – feltételezve, hogy az iránymutatás alkalmazandó – a bírság összegének megemelése az iránymutatás 1. B. pontjának alkalmazásával 50%-ot is elérhet közepes időtartamú jogsértések (általában egy–öt év) esetében, amely évi 10%-os emelést tesz lehetővé, beleértve a jogsértés első tizenkét hónapját is. A Bizottság hozzáteszi, hogy az ilyen emelés az állandó gyakorlatának része.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

109 Bevezetésként emlékeztetni kell arra, hogy ellentétben azzal, amit a Bizottság állít, az iránymutatás analógia útján alkalmazandó a 4056/86/EGK rendelet szerint megállapított és szankcionált közlekedési szabályokkal kapcsolatos jogsértésekre, és így a jelen ügyben is (az Elsőfokú Bíróság fent hivatkozott CMA CMG és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 242. pontja, T-66/99. sz., Minoan Lines kontra Bizottság ügyben 2003. december 11-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-5515. o.] 270. pontja, valamint T-65/99. sz., Strintzis Lines Shipping kontra Bizottság ügyben 2003. december 11-én hozott ítéletének [EBHT 2003., II-5433. o.] 158. pontja; lásd még e tekintetben az Elsőfokú Bíróság T-191/98., T-212/98–T-214/98. sz., Atlantic Container Line és társai kontra Bizottság ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítéletének [EBHT 2003., II-3275. o.] 1525., 1528. és 1571. pontját).

110 Ezenkívül az a körülmény, hogy a Bíróság a CMB-ügyben hozott ítéletében megsemmisítette a 93/82/EGK határozat rendelkező részének 6. és 7. cikkét azon kizárólagos eljárási okból, hogy a jogsértésben való részvételükkel arányosan bírsággal sújtott vállalkozások nem voltak címzettjei a KK 1990-nek, amely csak a Cewalt nevezte meg mint a bírság lehetséges címzettjét, nem akadályozza meg a 93/82/EGK határozat azon részeinek érvényességét, amelyek a Cewal által elkövetett visszaélések jellemzőihez kapcsolódnak, beleértve azokat is, amelyeket a felperesre kiszabott bírság kiszámításakor vehettek figyelembe. Az Elsőfokú Bíróság a 4050/86/EGK rendelet 21. cikke szerinti, az EK 229. cikk értelmében vett korlátlan felülvizsgálati jogkörében a vitatott határozatban a felperesre kiszabott bírság összegének értékelésekor jogszerűen hivatkozhat a határozat ezen részeire.

A visszaélések súlyosságáról

111 Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy a 93/82/EGK határozatban (a (102) és (103) preambulumbekezdésben) a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó jogsértések súlyosak és szándékosak voltak. Ráadásul a KK 2003-ban (a (31)–(61) preambulumbekezdésben), majd a vitatott határozatban ((67)–(84) preambulumbekezdés) a Bizottság a szóban forgó visszaéléseket továbbra is súlyos jogsértéseknek tartotta. A bizottság nevezetesen úgy látja, hogy azok a piac egészét (az Északi-tenger és Kongó közötti tengeri vonalhajózás) érintették.

112 Szintén emlékeztetni kell arra, hogy a felperes a 93/82/EGK határozat megsemmisítését célzó fő kérelmének keretében vitatta az EK 81. és 82. cikk értelmében vett jogsértések fennállását, a Cewal tagjai kollektív erőfölényének megállapítását, csakúgy mint a hadihajók és lojalitási egyezségek gyakorlatának visszaélésszerű jellegét. Nem tagadta ugyanakkor, hogy a szóban forgó gyakorlatokat a piacon jelen lévő egyetlen versenytárs

kiszorítása érdekében alkalmazták úgy, hogy a felperesnek nincs oka arra, hogy vitassa a kérdéses visszaélések szándékosságát és súlyosságát.

113 Elutasítandó tehát a szóban forgó visszaélések súlyosságának hiányára alapított kifogás.

A jogsértések állítólagos újszerűségéről

114 Emlékeztetni kell arra, hogy a 93/82/EGK határozatban (a 116–199. pont) a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó visszaélések nem minősülnek újszerűnek, és hogy a bírság csökkentése nem indokolt. Az Elsőfokú Bíróság a CMB-ügyben hozott ítéletében (248. pont) úgy határozott, hogy a szóban forgó jogsértések nem újszerű. A Bíróság kifejezetten megerősítette a hadihajók gyakorlatát érintő említett értékelést (a Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletének 120. pontja).

115 A Bizottság a KK 2003-ban ((63)–(67) preambulumbekezdés), majd a vitatott határozatban ((101)–(106) preambulumbekezdés) fenntartja az eredeti megközelítését.

116 Az Elsőfokú Bíróság így ítéli meg, hogy nincs semmilyen indok a korábbi értékelésétől való eltérésre. Meg kell ugyanis állapítani, hogy a felrótt visszaélésszerű gyakorlatok célja, vagyis az egyetlen versenytárs kiszorítása a piacról, egyáltalán nem minősül újszerűnek a versenyjogban.

117 Elutasítandó tehát a vitatott jogsértések állítólagos újszerűségére alapított kifogás.

A Bizottsággal való állítólagos együttműködésről

118 Mindenekelőtt a Cewal által a Bizottságnak a harmadik államokkal vagy az OECD-vel folytatott tárgyalásokon állítólag nyújtott segítséget illetően meg kell állapítani, hogy az Elsőfokú Bíróság a CMB-ügyben hozott ítéletében (239. pont) úgy határozott, hogy az ilyen segítség semmilyen hatással sincs az EK 82. cikk háromszori megsértése miatt kiszabott bírság összegére.

119 E tekintetben az Elsőfokú Bíróság úgy véli, hogy nincs semmilyen indok a korábbi értékelésétől való eltérésre.

120 Ezt követően a jogsértések abbahagyásához kötődő, a Bizottság első beavatkozásait követő állítólagos felperesi együttműködést illetően emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság általában nem köteles súlyosító körülménynek tekinteni a jogsértés folytatását, sem enyhítő körülménynek a jogsértés megszüntetését (az Elsőfokú Bíróság T-31/99. sz., ABB Asea Brown Boveri kontra Bizottság ügyben 2002. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-1881. o.] 213. pontja). Ugyanis a bírság ilyen körülmények közötti csökkentése megkettőzné a jogsértés időtartamának a figyelembevételét a bírság kiszámításakor. Következésképpen a Bizottság egyáltalán nem köteles a mérlegelési jogköre keretében a bírságot a nyilvánvaló jogsértés megszüntetése miatt csökkenteni, függetlenül attól, hogy ez a beavatkozása előtt vagy után következett be.

121 Elutasítandó tehát a felperes Bizottsággal való állítólagos együttműködésére alapított kifogás.

A jogsértések időtartamáról

122 Bevezetésként emlékeztetni kell arra, hogy a 93/82/EGK határozat és adott esetben az Elsőfokú Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletében (241. és 242. pont) tett megállapítások szerint az Ogefremmel kötött megállapodás a 4056/86/EGK rendelet hatálybalépésétől kezdve, vagyis 1987. július 1-jétől 1989. szeptember végéig, azaz két évig és három hónapig, jogsértésnek minősült. A lojalitási egyezményekhez kötődő jogsértés 1987. július 1-jétől 1989. november végéig, vagyis két év, öt hónapos időszakig tartott. Végül, a hadihajók gyakorlatához kötődő visszaélésre 1988 májusától 1989. november végéig, azaz másfél éven keresztül került sor.

123 Az iránymutatás értelmében a vitatott visszaélések a közepes időtartamú jogsértések (általában egy–öt év) csoportjába tartoznak. E tekintetben az iránymutatás 1. B. pontjából következik, hogy az ilyen időtartamú jogsértések esetén a bírság súlyosság alapján meghatározott összege legfeljebb 50%-kal növekedhet.

124 Az iránymutatás hallgat arról a kérdésről, hogy vajon a jogsértés első éve indokolja-e a bírság súlyosság alapján meghatározott összegének a 10%-os megemelését. E tekintetben az Elsőfokú Bíróság úgy határozott, hogy az iránymutatás 1. B. pontjának fényében úgy tűnt, hogy a jogsértés különösen rövid – vagyis egy év alatti – időtartama csupán azt indokolja, hogy a Bizottság ne növelje semmilyen további összeggel a jogsértés súlya alapján meghatározott összeget (a fent hivatkozott CMA CGM kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 283. pontja).

125 *A contrario* ebből az következik, hogy mivel a vitatott visszaélések több mint egy éven át tartottak, a Bizottság a vitatott határozatban jogosan vélte azt hallgatólagosan, hogy a jogsértés minden teljes éve a jogsértés súlya alapján meghatározott összeg 10%-os emeléséhez vezethet, és hogy egy teljes évben minden hat hónapot meghaladó időszak 5%-os emelést indokolhat.

126 Így tehát indokolt a bírság összegének az Ogefremmel kötött megállapodásért és a lojalitási egyezségekért a 20%-os, valamint a hadihajó gyakorlathoz kötött visszaélésekért a 15%-os növelése.

127 Következésképpen elutasítandó a bírság összegének – a jogsértések időtartamára tekintettel – megalapozatlan megemelésére alapított kifogás.

128 A fentiekből következik, hogy a hatodik jogalapot, mint megalapozatlant, el kell utasítani.

A Bizottság szokásos gyakorlatának megsértésére alapított, hetedik jogalapról

– A felek érvei

129 A felperes lényegében előadja, hogy a vonalhajózási konferenciákra vonatkozó ügyekben, a jelen esettől eltekintve, a Bizottság mindig az érintett vállalat a vonalhajózási ágazatban a bírságot kiszabó határozat elfogadásának évét megelőző évben elért világszintű forgalmára alapította a bírságot. A Bizottság e gyakorlattól

anélkül tért el megmagyarázhatatlanul, hogy a bírság kiszabásának objektív és hátrányos megkülönböztetéstől mentes alapját bemutatta volna. Ezenkívül arra is hivatkozik, hogy a Bizottság eltért a KK 2003-ban megadott utasításoktól, és hogy a 2003-as év helyett az 1991-es év kiválasztása különösen önkényes (az Elsőfokú Bíróság T-142/89. sz., Boël kontra Bizottság ügyben 1995. április 6-án hozott ítélet [EBHT 1995., II-867. o.] 133. pontja), és indokolatlan.

130 A Bizottság felhívja a figyelmet arra, hogy az iránymutatás 1998-as elfogadása óta a bírság összegét nem a jogsértést elkövető vállalkozás forgalmának függvényében számítják ki. E tekintetben a vitatott határozat valóban nem a felperes forgalma, hanem a KK 2003-ban megjelölt minden más tényezőre alapította a bírság összegét. Ezenkívül a referenciaév kiválasztásának nincs jelentősége, mivel a felperes forgalmának 10%-os küszöbét a két eset egyikében sem lépték túl.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

131 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság a bírság összegének a kérdéses jogsértés súlyának és időtartamának függvényében történő meghatározása során nem köteles az érintett vállalkozások forgalmán alapuló kiinduló összeg figyelembevételével számolni (a Bíróság a C-189/02. P., C-202/02. P., C-205/02. P–C-208/02. P. és C-213/02. P. sz., Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ügyben 2005. június 28-án hozott ítéletének [EBHT 2005., I-5425. o.] 255. pontja, valamint a fent hivatkozott Bolloré és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 484. és 496. pontja).

132 Ezenkívül emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottságot nem kötik korábbi határozatai, annál is inkább, mert a hivatkozott határozatok mindegyike korábbi az iránymutatás alkalmazásánál (lásd e tekintetben a fent hivatkozott Bolloré és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 650. pontját). Mindenesetre a Bizottság korábbi gyakorlata önmagában nem szolgál a verseny területén kiszabott bírságok jogi keretéül, mivel ez utóbbit kizárólag a 4056/86/EGK rendelet határozza meg (a fent hivatkozott Tokai Carbon és társai kontra Bizottság ügyben a 17. rendelet alkalmazása körében hozott és a jelen ügyben analógia útján alkalmazott ítélet 191. pontja).

133 A Bizottság tehát jogosan távolodhatott el korábbi gyakorlatától, és jogosan hagyhatta figyelmen kívül a felperes forgalmát a bírság összegének a számításakor, és különösen mivel mérlegelési jogkört élvez a bírságok megállapításában annak érdekében, hogy a vállalkozások magatartását a versenyszabályok tiszteletben tartásának irányába terelje (lásd e tekintetben analógia útján a fent hivatkozott Dansk Rørindustri és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 172. pontját, valamint a fent hivatkozott Cheil Jedang kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 60. pontját és az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot).

134 Ezenkívül meg kell állapítani, hogy a referenciaév kiválasztása közömbös a forgalom 10%-át meg nem haladó küszöbének a számításakor, mivel a kiszabott bírság összege, tekintettel a vitatott határozatban megadott és a felperes által kétségbe nem vont számokra, az említett küszöbön belül marad a felperes forgalmának fényében, mind az 1991-es, mind a 2003-as forgalmat tekintve.

135 Ebből következően a hetedik jogalapot, mint megalapozatlant, el kell utasítani.

A hatáskörrel való visszaélésre alapított, nyolcadik jogalapról

– A felek érvei

136 A felperes lényegében azt adja elő, hogy a bírság CMDC-re történő kiszabásának mellőzése kizárólag – a közösségi versenyjogtól idegen – politikai okokkal magyarázható, amelyek anélkül kívánják a zairei áruelosztási rendszer eltörlését elérni, hogy Zairét (a későbbi Kongói Köztársaságot) közvetlenül a 100%-ban a zairei állam tulajdonában lévő CMZ révén megtámadnák. Több tényező teszi lehetővé e feltételezés alátámasztását, úgy mint a 93/82/EGK határozat – a zairei jogszabályokat érintő panaszokat és a Bizottság és Zaire közötti, az ENSZ Kereskedelmi és Fejlesztési Konferenciája (UNCTAD) szabályzatának értelmezésére vonatkozó régi konfliktus keretében folytatott bizonyos tárgyalásokat követően történő – elfogadásához vezető eljárás megindításának feltételei. A Bizottság 93/82/EGK határozattal párhuzamosan elfogadott az EGK-Szerződés 85. és 86. cikke szerinti eljárására vonatkozó (IV/32.450 – francia-nyugat-afrikai hajótulajdonosok bizottsága) 1992. április 1-jei 92/262/EGK határozatában (HL 1992. L 134., 1. o.) sem szabott ki bírságot az afrikai szállítási útvonalakat illetően. Magas rangú nemzeti vagy bizottsági tisztviselők ezenkívül a 93/82/EGK határozat elfogadása előtt kijelentették, hogy a versenyjog nem volt a legjobb eszköz az áruszállítás kérdésének afrikai rendezésére, és hogy politikai probléma adódott volna a CMZ megbírságolásából. Végül, a felperes vitatja, hogy a Bizottság hivatkozhat az Elsőfokú Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletére, mivel a hatáskörrel való visszaélésre vonatkozó jogalapot akkor „teljesen különbözőnek” ítélték. Ezen körülmények között a vitatott határozatot a kinyilatkozottól eltérő céllal fogadták el (a Bíróság C-331/88. sz., Fedesa és társai ügyben 1990. november 13-án hozott ítélete [EBHT 1990., I-4023. o.]).

137 A Bizottság előadja, hogy a CMDC-re történő bírság kiszabásának mellőzésében nem látja a hatáskörrel való visszaélésre utaló jelet, és hivatkozik az Elsőfokú Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletére, amely egy azonos jogalapot utasított el. A Bizottság hangsúlyozza, hogy a felperes jelen jogalapban előadott érvei a 93/82/EGK határozatot megelőző tényekre vonatkoznak, és valójában az említett határozat megalapozottságát

kívánják újra vitássá tenni. Ennek kapcsán meg kell jegyezni, hogy a felperes még csak nem is próbálta azt vizsgálni, hogy a kongói jogszabályok, amelyet feltételezése szerint a vitatott határozat meg akart kerülni, hatályban voltak-e még a vitatott határozat elfogadásakor.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

138 Emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében egy határozat csak akkor valósít meg hatáskörrel való visszaélést, ha objektív, helytálló és egybehangzó körülmények alapján feltehető, hogy a megadott céltól eltérő cél érdekében hozták (a Bíróság C-407/04. P. sz., Dalmine kontra Bizottság ügyben 2007. január 25-én hozott ítéletének [EBHT 2007., I-829. o.] 99. pontja, valamint az Elsőfokú Bíróság T-143/89. sz., Ferriere Nord kontra Bizottság ügyben 1995. április 6-án hozott ítéletének [EBHT 1995., II-917. o.] 68. pontja).

139 Szintén emlékeztetni kell arra, hogy az Elsőfokú Bíróság a CMB-ügyben hozott ítéletének 238. pontjában elutasította a hatáskörrel való visszaélésre alapított érvet. A jelen ügyben a felperes semmivel nem bizonyítja azon állítását, amely szerint az az érv, amelyről az Elsőfokú Bíróság a CMB-ügyben hozott ítéletében határozott, teljesen más volt, mint amit ő most előterjeszt. Épp ellenkezőleg, a jelen ügyben hivatkozott jogalap alátámasztására vonatkozó érvek igen nagyban átfedni látszanak az Elsőfokú Bíróság 1993-as értékeléséhez nyújtottakat és a 92/262/EGK határozatra vonatkozókat. Mindenesetre, ahogy azt az Elsőfokú Bíróság az ötödik jogalap keretében fentebb megállapította (lásd a fenti 96. pontot), a Bizottság jogosan nem szabott ki bírságot a CMZ-re a 93/82/EGK határozatban azzal az indokkal, hogy annak kereskedelmi és pénzügyi helyzete különbözött a jogsértések többi résztvevőjéétől. Ráadásul, még ha igaz is, hogy a 93/82/EGK határozat elfogadásához vezető vizsgálatot a Bizottság indította meg bizonyos diplomáciai úton lezajlott tárgyalások kudarcát követően, az a tény, hogy a Közösség először erre a sikertelen útra lépett nem akadályozza meg, hogy a Bizottság gyakorolja a verseny területén meglévő hatásköreit.

140 Mindenesetre a vitatott határozat felépítéséből és szövegéből következik, hogy ez utóbbit azért fogadták el, hogy ellensúlyozza a Bíróság CMB-ügyben hozott ítéletével megsemmisített, eredetileg a 93/82/EGK határozatban az EK 82. cikk megsértése miatt a felperesre kiszabott bírságot. Nem tűnik úgy, hogy a vitatott határozat elfogadásának a felperes által megadott, a fenti 136. pontban ismertetett, a 93/82/EGK határozat elfogadását megelőző állítólagos indokai az elfogadás valódi indokait jelentik, oly módon, hogy a CMDC-re történő bírság kiszabásának mellőzése nem minősül hatáskörrel való visszaélésnek.

141 A nyolcadik jogalapot, mint megalapozatlant, így el kell utasítani, és következésképp a kereset egészét is.

A költségekről

142 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Ugyanezen cikk 3. §-ának második bekezdése értelmében az Elsőfokú Bíróság a pernyertes felet is kötelezheti az olyan költségek megfizetésére, amelyeket megítélése szerint ez a fél szükségtelenül vagy rosszhiszeműen okozott a másik félnek.

143 Egyértelműen az a döntés született, hogy a Bizottság nem sértette meg az ésszerű határidő elvét (lásd a fenti 39–47. pontot). Mégis emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság késlekedett újra megindítani a közigazgatási eljárást. Körülbelül harminchét hónap, vagyis több mint három év telt el ugyanis a Bíróság CMB-ügyben hozott ítélete (2000. március 16.) és a KK 2003 között (2003. április 15.). Mivel tehát a Bizottság a jogsértések megállapítását illetően nem nyitotta meg újra az eljárást, a mindössze 12 oldalas KK 2003 elfogadása nem jelent jelentős munkát. Valójában mindössze az eljárás újraindításának céljáról szóló passzust, a 93/82/EGK határozatban megállapított jogsértések összefoglalóját – amely jogsértéseket a Bíróság a CMB-ügyben hozott

ítéletével, valamint az Elsőfokú Bíróság a CMB-ügyben hozott ítéletével megerősített –, a bírság összegének számítási módjáról szóló részt, valamint a 2988/74/EGK rendelet értelmében vett elévülési határidő tiszteletben tartására vonatkozó fejezetet kellett megszövegezni. Emlékeztetni kell ezenkívül arra is, hogy ez a késedelem, amelyet nem indokoltak meg meggyőzően, és amely arra indította a Bizottságot, hogy saját kezdeményezéséből 150 000 euróval, vagyis körülbelül 4%-kal csökkentse a bírság összegét a vitatott határozatban kiszabott összeghez képest, teljes mértékben a Bizottságnak róható fel.

144 E késedelem volt eredetileg a felperes keresete egy részének alapja, elsősorban az első jogalapjának.

145 Annak meghatározása, hogy a felperes viselje a saját költségei kétharmadát, illetve a Bizottság költségeinek kétharmadát, valamint hogy a Bizottság viselje a saját költségeinek egyharmadát és a felperes költségeinek egyharmadát, így az adott ügy körülményeinek helyes mérlegelését eredményezi.

A fenti indokok alapján

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (negyedik tanács)

a következőképpen határozott:

1) Az Elsőfokú Bíróság a keresetet elutasítja.

2) **A Compagnie Maritime Belge SA maga viseli saját költségei kétharmadát és a Bizottságnál felmerült költségek kétharmadát, utóbbi viseli a saját költségei egyharmadát és a Compagnie Maritime Belge SA-nál felmerült költségek egyharmadát.**

Czúcz Cooke Labucka

Kihirdetve Luxembourgban, a 2008. július 1-jei nyilvános ülésen.

E. Coulon O. Czúcz

hivatalvezető elnök